

Barbara Lewandowska-Tomaszczyk

a spark falls to the ground darkens that's it'

Professor Alina Kwiatkowska passed away on 4 May 2018. I had known Ala for many years – we were colleagues in the Centre of English Language and Applied Linguistics at the Institute of English. I remember Professor Tomasz Krzeszowski, the then head of the Department of English Language, introducing us to each other and describing Ala – whose doctorate he would later supervise – as one of his most gifted students.

Professor Kwiatkowska worked in the Department of English and General Linguistics at the Institute of English of the University of Łódź and in Piotrków, in a branch of the Jan Kochanowski University in Kielce. Her research interests – closely related to her academic activity – concerned communication, the language of prose and poetry, as well as discourses of the media and advertising, where the visual and the verbal both matter. She supervised over 100 master's theses and several doctorates, and acted as a reviewer for studies in cognitive poetics. Author of a study programme that focuses on communication, she organised several conferences on the subject. At the Jan Kochanowski University, she organised a number of international symposia, including *Humor: Theories – Applications – Practices*, a series of conferences on the analysis of humour which resulted in the publication of several volumes in Polish and English, warmly received by scholars in both Polish and English studies. Another project she developed at that university, *Hybrid identities. Hybridity in literature, language, and culture*, led to her participation in the 20th Congress of International Comparative Literature Association in Paris with her paper "The application of the Theory of Con-

1 Alan Pizzarelli, from the sequence *Tea Party*, *Haiku Magazine* (1974)

ceptual Integration in the study of hybrid identities”, and in other symposia and international workshops.

A member of the Board, Vice-President, and President of the Board of the Polish Cognitive Linguistics Association, she was among the organisers of a major international congress of cognitive linguistics *ICLC 10* in Kraków in 2007. At the University of Łódź, she organised the conference *Językoznawstwo Kognitywne Łódź 2008* [*Cognitive Linguistics Łódź 2008*] and published a volume on these issues.

Starting from the choice of the subject of her master’s thesis, and later her doctoral dissertation, Alina Kwiatkowska combined a focus on linguistics with an interest in literature and semiotics, relevant to the visual code. Defending her doctorate in 1986, she pointed out that generative linguistic theories were incompatible with the research questions she sought to answer in her work. She also noted the usefulness of cognitive linguistics – a nascent discipline at the time – for that purpose, a conclusion that would be adopted more broadly in linguistics only a dozen or so years later. These research interests were closely connected to the interest she took in arts, which in turn led to her translation work for the Museum of Art and the Municipal Art Gallery in Łódź, and motivated her activity as a member of the editorial board and language editor of the yearly journal *Art Inquiry* (published by the Łódź Scientific Association). Her broad interest in music, painting, and poetry often focused on their niche variants, less recognised and appreciated.

Professor Alina Kwiatkowska published on the verbal and non-verbal aspect of the message in communication. The relation between image and language along with the use of the visual in communication would become the subject of articles such as “Cross-modal translations: The visual into the verbal” (1996), “A non-pipe and other dubious objects: The trickstery of images” (2000), which she co-authored, and “Between the metaphoric and the metonymic pole: The modes of modern art”, a remarkable, innovative paper reflecting on the famous painting by Magritte. She co-edited the volume “Między obrazem a tekstem” [“Between image and text”], highly regarded by specialists in both fields. The conferences she organised and co-organised were creative explorations of the relation between language and visual communication.

An inherent part of Professor Alina Kwiatkowska’s scholarship was research into the language of poetry, evident among others in *Cognitive Poetics and Rhetoric*, the international conference on cognitive poetics she organised, and the resulting post-conference volume “Texts and Minds: Papers in Cognitive Poetics and Rhetoric” (2012), which she edited. Her articles analysing haiku poetry tie in with her main line of research and with investigations into Japanese culture and language, contributing an interpretation and an insight into these poems, as well as broadening the practice of cognitive linguistics.

The international conference *Imagery and Language*, which she organised as a celebration of Prof. Ronald Langacker's honorary doctorate from the University of Łódź, was clearly related to her focus on cognitive linguistics. The conference resulted in a volume on imaging in language, which we both co-edited.

Alina Kwiatkowska's investigations into language also included other less thematically related issues. An interpretation of how sensual experiences are expressed in language in her article "A look at smells and tastes and their reflection in language" (2002); an important 2008 publication on the perception and expressions of similarity; a study on the discursive strategies of avoiding blame ("The Devil made me do it! Some of the things we say to push the blame away from ourselves", 2008); a paper in "Fifty Years with The Beatles. The Impact of the Beatles on Contemporary Culture" (2010) – a post-conference volume she co-edited are some examples of the original research questions posed by Professor Alina Kwiatkowska, of her imagination, and of her individual ways of seeking answers.

All of Alina Kwiatkowska's research adopted an interdisciplinary perspective. Her 1999 habilitation monograph, "The Visuo-spatial Determinants of Natural Language", was a model work that combined a cognitive linguistic methodology and research from psychology of perception to support an argument about the visuo-spatial foundations of mental imaging which shapes the form of linguistic realisations. The monograph was an investigation into a subject Alina Kwiatkowska would explore up until her final publications and presentations. This was also the case with "Interfaces, Interspaces. Image – Language – Cognition" (2013), the book that brought her the title of full professor and which examines the inner relations between the spaces of language and image. This study expounds the author's key message about the extensive cognitive uniformity of the language and visual systems, posited and defended by contemporary cognitive scientists. Thus defined cognitive semiotics was the research area Alina Kwiatkowska explored and broadened, bringing fresh research questions and insights into language as well as the visual code. This is evidenced in a number of articles such as "Writer as a painter: The sister arts and the asymmetrical metaphor", or another study, "Masterpieces, twice removed", which analyses the linguistic product in a relation of correspondence to the painterly work. One of the most creative exponents of broadly defined cognitive linguistics in Poland, Professor Alina Kwiatkowska was also highly esteemed internationally. Students, too, admired her as a pedagogue and the mentor of *Text and Codes*, the students' research association organised in the Department of English and General Linguistics at the Institute of English.

Ala, or Alusia, as we used to call her at the Institute – was a remarkable character. Following broad research interests that went far beyond areas of

linguistics, she was creative and unconventional, with an apparently timid smile that won over everyone; a truly multi-dimensional person, strong in her convictions and creative endeavours, fragile and gentle, but relentless in the pursuit of ambitious goals, which we will no longer have a chance to know.

Translated by Małgorzata Paprota

a spark falls to the ground darkens that's it²

W dniu 4 maja 2018 roku odeszła Profesor dr hab. Alina Kwiatkowska. Znałam Alę od wielu lat – jako koleżankę w Instytucie Anglistyki, w Katedrze Języka Angielskiego i Językoznawstwa Stosowanego. Pamiętam, jak profesor Tomasz Krzeszowski, wówczas kierownik Zakładu Języka Angielskiego na Uniwersytecie Łódzkim, przedstawił nas sobie i określił Alę, późniejszą Jego doktorantkę, jako jedną z najzdolniejszych swoich wychowanek.

Profesor Kwiatkowska zatrudniona była w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Łódzkiego, w Zakładzie Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego oraz w Piotrkowie, w Filii kieleckiego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Zainteresowania badawcze dr hab. Aliny Kwiatkowskiej wiązały się ściśle z Jej działaniami akademickimi. Dotyczyły problematyki komunikowania się, języka prozy i poezji, dyskursów używanych w mediach i reklamie, wszędzie tam, gdzie ważną rolę odgrywa przekaz werbalny w połączeniu z obrazem. Prof. Kwiatkowska wypromowała ponad sto prac magisterskich, sprawowała opiekę promotorską nad doktoratami, była także recenzentką prac naukowych z dziedziny poetyki kognitywnej. Autorka programu dla specjalizacji poświęconej komunikowaniu się, zorganizowała szereg konferencji o tej tematyce. Na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego zorganizowała wiele spotkań międzynarodowych, w tym cykliczne konferencje, poświęcone analizie humoru *Humor. Theories – Applications – Practices*, zwieńczone wydaniem polskich i angielskich tomów, wysoko cenionych w środowisku anglistycznym i polonistycznym. Tworzy tam też projekt *Hybrid identities. Hybridity in literature, language, and culture*, z czym wiąże się aktywny udział w XX Kongresie Międzynarodowego Stowarzyszenia Literatury Komparatystycznej w Paryżu *The application of the Theory of Conceptual Integration*

2 Alan Pizzarelli, z serii *Tea Party, Haiku Magazine* (1974)

in the study of hybrid identities oraz w innych spotkaniach i warsztatach międzynarodowych.

Członek Zarządu, Wiceprzewodnicząca i Przewodnicząca Zarządu Polskiego Towarzystwa Językoznawstwa Kognitywnego w latach 2001-2010, aktywnie uczestniczyła w organizacji wielkiego międzynarodowego kongresu językoznawstwa kognitywnego w Krakowie ICLC 10 w 2007 roku, zaś na Uniwersytecie Łódzkim zorganizowała konferencję *Językoznawstwo Kognitywne Łódź 2008* i wydała tom poświęcony poruszonym tam zagadnieniom.

Już od chwili wyboru tematyki pracy magisterskiej, później także doktorskiej, prof. Kwiatkowska łączyła zainteresowania językoznawcze z zamiowaniem do literatury i perspektywą semiotyczną, badała kod werbalny w połączeniu z kodem wizualnym. W 1986 roku, na obronie swojej rozprawy doktorskiej, wskazywała na nieprzystawalność teorii generatywnych do problemów badawczych podejmowanych w swoich pracach oraz na przydatność do tych celów kształtującego się wtedy językoznawstwa kognitywnego, co zostało przyjęte szerzej w językoznawstwie dopiero kilkanaście lat później. Zainteresowania te wiążą się ściśle z zainteresowaniami sztuką, co owocuje zaangażowaniem Aliny Kwiatkowskiej w prace translatorskie we współpracy z Muzeum Sztuki i Miejską Galerią Sztuki w Łodzi. Związane z tym były także Jej działania jako członka redakcji i opiekuna językowego rocznika *Art Inquiry* (Łódzkie Towarzystwo Naukowe) oraz szerokie zainteresowania muzyką, malarstwem, poezją, często zjawiskami niszowymi, mniej rozpoznanymi i docenianymi.

Profesor Alina Kwiatkowska jest autorką artykułów poświęconych werbalnemu i niewerbalnemu charakterowi przekazu komunikacyjnego. Tematyka relacji między obrazem a językiem, posługiwanie się przekazem wizualnym w komunikowaniu się znalazły swój wyraz w takich publikacjach prof. Kwiatkowskiej jak „Cross-modal translations: The visual into the verbal” (1996), współautorskim artykule „Between the metaphoric and the metonymic pole: The modes of modern art” (2000) oraz w urzekającym niebanalną treścią artykule zajmującym się wariacjami na temat obrazu Magritte’a „A non-pipe and other dubious objects: The trickstery of images”. Jest także dr hab. Alina Kwiatkowska (współ)redaktorką tomu *Między obrazem a tekstem*, wysoko cenionym przez specjalistów w tych dziedzinach. Konferencje organizowane i współorganizowane przez dr hab. Alinę Kwiatkowską to twórcze rozwijanie zagadnień relacji między językiem a komunikacją wizualną.

Inherentną częścią dokonań naukowych dr hab. Aliny Kwiatkowskiej było badanie języka poezji, co ujawniło się w zorganizowanej międzynarodowej konferencji na temat poetyki kognitywnej, *Cognitive Poetics and Rhetoric* oraz redakcji tomu „Texts and Minds. Papers in Cognitive Poetics and Rhetoric” (2012), będącego jej pokłosiem. Artykuły Autorki analizujące

poezję haiku wiążą się zarówno z tematyką Jej głównych badań, jak również ze studiami na językiem i kulturą japońską, wzbogacając spojrzenie i interpretację tych utworów oraz rozszerzając praktykowanie językoznawstwa kognitywnego.

Z tematyką językoznawstwa kognitywnego wiąże się ściśle organizacja konferencji międzynarodowej *Imagery in Language* w Uniwersytecie Łódzkim, dla uczczenia honorowego doktoratu Uniwersytetu Łódzkiego dla prof. Ronalda Langackera. Pokłosiem tej konferencji jest nasza współredakcja publikacji książkowej oświetlającej problematykę obrazowania w języku.

Spojrzenie Autorki na język obejmuje także tematykę luźniej koncentrującą się na jednym zagadnieniu. Interpretacja wyrażania doznań zmysłowych w języku w artykule „A look at smells and tastes and their reflection in language” (2002), ważna publikacja z roku 2008 o postrzeganiu i wyrażaniu podobieństwa, czy praca dotycząca dyskursywnych strategii unikania odpowiedzialności („The Devil made me do it! Some of the things we say to push the blame away from ourselves”, 2008), oraz współredakcja tomu pokonferencyjnego „Fifty Years with The Beatles. The Impact of the Beatles on Contemporary Culture” (2010) to próbki oryginalnych zagadnień badawczych podejmowanych przez profesor Alinę Kwiatkowską, Jej wyobraźni oraz autorskich dróg poszukiwań odpowiedzi.

Wszystkie prace Aliny Kwiatkowskiej przyjmowały perspektywę interdyscyplinarną. Rozprawa habilitacyjna z 1999 roku „The Visuo-spatial Determinants of Natural Language” to praca *par excellence* modelowa, łącząca metodologię językoznawstwa kognitywnego oraz zdobycze psychologów percepcji dla poparcia prezentowanych tez o wizualno-przestrzennych podstawach obrazowania mentalnego, które kształtuje formę realizacji językowych. Rozprawa sygnalizowała tematykę, którą Autorka zajmowała się do końca w swoich publikacjach i wystąpieniach. Podobnie ma się rzecz z książką na tytuł profesora „Interfaces, Interspaces: Image – Language – Cognition” (2013), która drąży kwestie wewnętrznych relacji między przestrzeniami języka i obrazu. Publikacja ta pozwala spojrzeć i zidentyfikować główne przesłanie Autorki o szeroko zakreślonej jednorodności kognitywnej systemu językowego i wizualnego, postulowanej i bronionej przez współczesnych kognitywistów. Tak zakrojona semiotyka kognitywna była polem badawczym Autorki, które uprawiała i kreatywnie poszerzała, co w efekcie przynosiło nowe pytania badawcze i spojrzenie zarówno na język, jak i na kod wizualny w wielu artykułach, takich jak „Writer as a painter: The sister arts and the asymmetrical metaphor” oraz „Masterpieces, twice removed”, gdzie stawia produkt językowy w relacji korespondującej do utworu malarskiego w studium. Profesor Alina Kwiatkowska to jedna z najbardziej twórczych postaci szeroko rozumianego językoznawstwa kognitywnego w Polsce, doceniana także przez społeczność międzynarodową. Była także podziwiana przez studentów jako

wychowawca młodzieży i opiekunka Studenckiego Koła Naukowego *Texts and Codes*, działającego przy Zakładzie Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego w Instytucie Anglistyki UŁ.

Ala, Alusia - jak nazywalismy ją w Instytucie - to nietuzinkowa postać. O szerokich zainteresowaniach badawczych, wykraczających daleko poza dyscypliny językoznawcze, twórcza i niekonwencjonalna, zjednywała wszystkich nieśmiałym wydawałoby się uśmiechem, w rzeczywistości osoba wielowymiarowa, silna w swoich przekonaniach i dążeniach twórczych, wiotka i delikatna, i nieustępliwa w dążeniu do dalekich celów, których już nie poznamy.